

ACC. N:R **M. 10208**: 1-8.

Landskap: *Skåne*

Upptecknat av: *Herw. Nilsson*

Härad: *Frosta*

Adress: *Ellstorgsgat. 4E, Malmo*

Socken: *Hööv*

Berättat av:

Uppteckningsår: *1947*

Född år *1882* i *Hööv*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Kalender och dess märkeslagar. s. 1-3.

N. M. 72.

Gyötkim. s. 4-6.

Meansvisa. s. 7-8.

Skriv endast på denna sida!

1800 talet var ju en brytningstid med nya ideer, folket hade väl reda på gängna tiders seder och bruk, men ingen våttade sig längre efter dem, under min barndomstid hörde jag mycket berättas om hur det varit förr, men jag kan tyvärr inte återge detta ur minnet, som jag varit berätt i Malmd i 40 år så har minnet dörrat helt eller delvis glömt bort. Vår granne hade bondapratikern som han läste i för oss, men den boken var redan så endast som en kuriositet från en gångens tid och dess råd togs inte längre på allvar men gärna till att skratta åt.

I mitt barndomshem hade vi almanackor ända från senare delen av 1700 talet och fram över 1800 talet, en period av 1800 talets almanackor var väderleken angivet som det tänktes bli för varje dag, solken, regn o.s.v. men det stämde inte med verkligheten, så det systemet övergavs och när almanackor vid sekelskiftet ändrades så, att de äldre bibliska namnen togs bort och ersattes med vanliga namn ur vår egen tid, så var det ingen som tyckte illa om den ändringen tror jag

Vedvårningen var ju beroende på händelsekretsen, men jag kan inte minnas och förklara hur det rökades, bland märkesdagar är ju Skut den 13 Januari allom känd för att kisa Julen etc.

Byndelmässadagen i början på Februari kallades för Byndelsmässots kvada, därför att det ofta då brukade bli en vinterkvepp. Petri Gathes den 21de Februari var märkesdag, därför att då tröde det lika mycket under isän som vanligt i julen när det var töväder.

Årss var ju Thurs minad och den tredje torsdagen i den månaden kunde man på Kvällen gå till kängs medan dagsljuset varade.

Första torsdan: Thor träder Tronan på Skånes jord,
andra torsdan: Thor så träder hon på våra ängar
och tredje torsdan: Thor så var hon ljuset till våra kängar.

Valborgsmässafton den 30 April firas med tändning av eldar, ett bruk som är populärt i vår tid.

Om rågen gick i ax i Maj på dagen som heter Erik så kunde den skördas i Juli på dagen som heter Olof, därför blev ordspråket om Erik ger ax så ger Olof kaka.

Om det regnade på dagen i Juli som heter Margareta, sådes alltid, att Greta vätte i nötterna, kärnan i hasselnötterna blev då förstörd och fruntimmersveckan i Juli är ju riksbekant för sin regniga väderlek.

Jusovardagen den 27 Juli hade stor betydelse i folktron om det regnade den dagen så blev det regn varje dag i sju veckor och då kunde ju inte skörden börjas.

Den 24 Oktober började mikaeliveckan och alla tjänare varo då fria en vecka, varför samtliga kallades mikaelstänkter

Den 20 November som heter Anders, som vädret var då blev det i Jul motsatt, om Anders braskar så Julen blåskar eller tvärtom om Anders blåskar så Julen braskar.

1858 års gröttrim ACC. NR M. 10208:4

Det är ju i sin ordning, att jag som Skåning
nu fyller ^{upp} med gröt min mellersta våning.

Av all slags myndighet här på jorden
grötmyndigheten är störst i orden.

Man ber mig himma, näväl må göra!
Reks denna gröt är en himmelska röra!

Ju längre vi komma i potet neder
desto större blir alltid kokerskans heder.

Gröten är kokt i en gryta och iakt i en skål.
Jag brukar att jag äter mer än jag tål.

Har jag inte rätt konhända? Av min Fögen ohemul,
der kom kötgröt ej serveras, där är icke riktig gul.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1858 års gröttrim

ACC. N:R M.10208:5.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Gröten är kokt i spisen och icke på en disk
Smakar rätt skönt sen man ätit sin fisk.

Prosaisk är benämningen av gröt,
sen är som bonden säger, illa velen:
men denna vita är dock god och söt
och bötgröt får ej saknas under julen.

Åt och rimma, åt och njut!
Snart är julens glädjes slut.

Hastigt flyktar, lik en purpurstrimma,
glädjens snabba vingade minut:
Färs gläd dig skänkt, drick och rimma;
Välka himlen för din fröjd och njut.

1858 års gröttrian ACC. N:R M. 10208:6.

Vår potgröt är en nordisk rätt,
vars bruk så långt som tiden räcker;
Den lages till på enkelt sätt,
men är dock alltid ganska lätt.

Men jag är ifråga om att rimma,
ty av Grille, fick jag ingen del i
Men det lär väl gå vid grötens imma
riktigt stärkt av Becken och Kanel.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

marsvisa ACC. N:R M. 10208:7 från mitten av 1800 talet

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Mars det är en alltför märkvärdig månad
Så märkvärdig så man just kan bli förvånad
stundom kall så att märjen stelnar i ryggen
stundom varm så man blir stungen av meggen
uti mars den tredje Gustav blev skjuten
uti mars mot konen trohet blev bruten
uti mars knekt Carl den 13de kronan
och i mars så tog vår Herre Carl Johan
uti mars kan man få åka på släda
att den 14de sine hemman tillträda
uti mars så börja fåglarna bygga
uti mars så skall man kullsolet brygga
uti mars så börjar fisket med gäddan
uti mars så faller priset på gräddan
ty då man vet hunnit mars månad kalva
Så begynna alla bondkar att kalva
uti mars så skall man vägarna grusa
uti mars så börja väckarna brusa

ACC. N:R M. 10208:8.

uti dess så får man slåcka blåsiggen
och: dess så skall man kundaerna blijgra
uti dess får bonden börja träla
uti dess börja lärkorna spela
och bondpojken jägaren och soldaten
ska ut med hässan och fjätjärn dubkaten.
uti dess bli alla duvor så samma
uti dess börja kattarna jerna
uti dess skall man tvätta och byka
och till Park så skall man mangla och stryka

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV